

El periodista ens ajuda a descobrir i entendre l'Orient Mitjà, una regió de la qual sentim molt a parlar però de la que en tenim un gran desconeixement.

[Mikel Ayestaran](#) es va trobar enmig de la invasió israeliana del Líban l'any 2006 per pura casualitat i des de llavors que treballa com a freelance cobrint tot el que es cou a l'Orient Mitjà. Acaba de publicar "[Oriente Medio, Oriente Roto](#)" un llibre que ens ajuda a descobrir i entendre una regió de la qual sentim molt a parlar però de la que en tenim un gran desconeixement.

Per què vas escollir l'Orient Mitjà? Què t'atreia de la zona?

El cert és que no hi tenia massa cap vincle. Crec que des que vaig començar a viatjar em va agradar fer-ho per aquella part del món. Em va agradar Turquia, em va agradar el Líban, em va agradar Iran... Tenia molt d'interès a especialitzar-me en periodisme de conflicte i post conflicte i ara mateix ens ha tocat que la zona calenta del planeta sigui aquesta i pel que sembla ho seguirà sent durant força temps.

Creus que els conflictes d'Orient Mitjà tenen alguna mena de sortida o solució?

Tots els conflictes tenen una sortida. El tema és: a quin preu i en quant de temps?

Per què és tan complicat?

Cal entendre que hi ha dos components bàsics: nacionalisme i religió i hi ha un tercer component que són els factors econòmics que es barregen i estan presents tant en el pla polític nacionalista, com en el pla religiós. És molt difícil arribar a solucions i acords perquè en cada conflicte es barregen moltes agendes i interessos. D'altra banda no hi ha dos països iguals. El conflicte Israel-Palestina, no té res a veure amb el de Síria o el d'Iraq. Igual que tampoc té res a veure amb el de Qatar i l'Aràbia Saudita o el dels saudites amb els iemenites. Si bé tots ells tenen elements comuns, cadascun té les seves pròpies particularitats.

En general en el teu llibre dones una visió molt poc optimista o molt realista de la realitat d'aquests països. Què hem fet malament des d'occident o què s'està fent malament des d'aquests països?

Òbviament en aquests conflictes hi ha un component extern, com per exemple l'efecte directe que han tingut a tota la regió les invasions d'Afganistan, Iraq o Líbia. Aquestes operacions han tingut unes conseqüències palpables que ens permeten assenyalar com a culpables als nostres governs. De tota manera, a la zona també hi ha un caldo de cultiu que afavoreix el naixement de grups de tendència radical.

Des d'occident crec que es fa una mica d'examen de consciència sobre allò que hem fet malament, però a l'Orient Mitjà no hi ha gaires països que estiguin fent aquesta reflexió. Cal que es plantegin què han fet malament perquè dins de l'Islam hagi pogut néixer una branca tan radical. El més fàcil és culpar als altres, però cal fer també autocrítica!

Creus que aquesta autocrítica arribarà?

No! Estem topant de cara amb la religió i és difícil que la religió faci autocrítica. Ho trobo molt complicat. El terror que estem vivint a Europa és una derivació del salafisme jihadista, el més extrem. I entrar a plantejar els fonaments d'aquesta branca de l'Islam crec que és molt complicat.

Creus que Europa i la comunitat internacional en general estan fent passos per trobar sortides als conflictes?

Actualment s'aborden els conflictes enfrontant-se a sigles. Primer van ser els talibans, després Al-Qaida, ara Daesh... jo no veig que hi hagi una lluita real contra una ideologia. Les sigles van mutant però sempre són els mateixos. No hi ha una lluita integral contra el salafisme jihadista, que ara mateix és la gran amenaça tant pels musulmans, com per nosaltres. Tenim respostes militars de tota mena, els Estats Units van utilitzar la mare de totes les bombes, però això no serveix per fer front a aquest tipus d'amenaça.

Consideres que amb la feina que fas duus a terme una tasca social?

Tinc molts dubtes sobre el rol del periodista. Jo puc defensar la meua feina, la faig intentant ser el més coherent possible amb la meua forma de pensar i escric pensant què m'agradaria llegir. De tota manera, l'efecte o el poder que tenim els periodistes està sobrevalorat i no en tenim tant com voldríem o com alguns pensen que tenim.

Llegir el teu llibre et fa obrir els ulls i entendre el perquè de moltes realitats. Des de Xarxanet.org ens dediquem a donar veu a l'associacionisme i el voluntariat. Existeix l'Orient Mitjà un teixit associatiu com nosaltres l'entendem?

I tant! En països com Egipte o Síria he vist treballar a la gent de manera impressionant. Estem parlant de teixits socials vinculats, per exemple, als Germans Musulmans. Ells estan fent la funció de serveis socials. Ells han estat oferint llars d'infants, atenen a la gent gran, garantint assistència mèdica, escoles coràniques... Cal pensar que en les diferents revoltes (primaveres) àrabs que hi ha hagut, no es pot mantenir plena, neta i controlada la plaça Tahrir durant tants dies si no hi hagués hagut al darrere una organització com els Germans Musulmans.

El teixit d'organitzacions/associacions aquí, està en mans de les organitzacions religioses, ja que són les que han treballat més temps de manera clandestina i quan han estat necessàries han sortit a la llum. A Gaza, per exemple, ha estat així durant molts anys amb Hamàs. No són organitzacions com les que estem acostumats a Europa, però al cap i a la fi sí que fan treball social, tot i que el fan amb l'objectiu de tenir a la societat el més islàmicament correcta.

Si algú hagués de viatjar a aquesta zona del món per primera vegada, on li recomanaries que anés?

Ostres! Ara mateix... no ho sé. Jo crec que Jordània pel turisme segueix sent un país que està força bé, a mi m'agrada molt i hi pots veure a la societat àrab vivint sense la pressió que per exemple hi ha als territoris palestins. De tota manera no seria el meu país preferit. Em fa molta pena..., fa uns anys t'hauria dit amb els ulls tancats que Síria era un dels països més bonics i tranquils, o Iraq...

I si algú volgués anar a col·laborar en un camp de treball o un projecte de voluntariat?

Jordània i el Líban són els països on s'estan duent a terme més projectes. Sobretot vinculats al tema dels refugiats siris. Ara mateix, però, com que la Síria ha pres la dimensió de catàstrofe humanitària ens estem oblidant de Gaza i Cisjordània, on hi segueixen havent força organitzacions. Acabo de tornar de Gaza i s'hi ha de seguir anant si o sí. Hi ha moltíssima feina a fer i moltes injustícies a denunciar.

A Gaza, però, tenim un problema amb les organitzacions humanitàries. Estic molt a favor de la professionalització, però aquí hem passat a l'aburgament absolut. Els cooperants són com una casta i el voluntariat ha mort! A vegades ve algun metge, però és una excepció. Els cooperants estan més pendents de quina serà la seva pròxima destinació que no pas de la feina que estan fent aquí. És molt decebedor.

Quins plans tens ara?

Estem en un moment molt interessant. Estem assistint a la caiguda del califat, això vol dir que tindrem un post califat, que és el que ara mateix més em preocupa. Quina serà la nova cara que adoptarà aquest grup? Perquè està clar que adoptaran una nova cara! És per això que estic intentant buscar bones entrevistes amb salafistes jihadistes per entendre com pensen. Dins d'aquests grups hi ha des del nano que agafa una furgoneta i atropella gent per Barcelona, fins a autèntics intel·lectuals. Gent que intenta realment de teoritzar sobre l'ús de la violència contra l'enemic.